

MUNI | SIMU
MED

Bolesti břicha – možné příčiny, první pomoc

Martina Klincová

Výukové cíle

1

Student se naučí možné nejčastější příčiny bolesti břicha a některé typické příznaky.

2

Student si osvojí základní postup první pomoci u bolesti břicha.

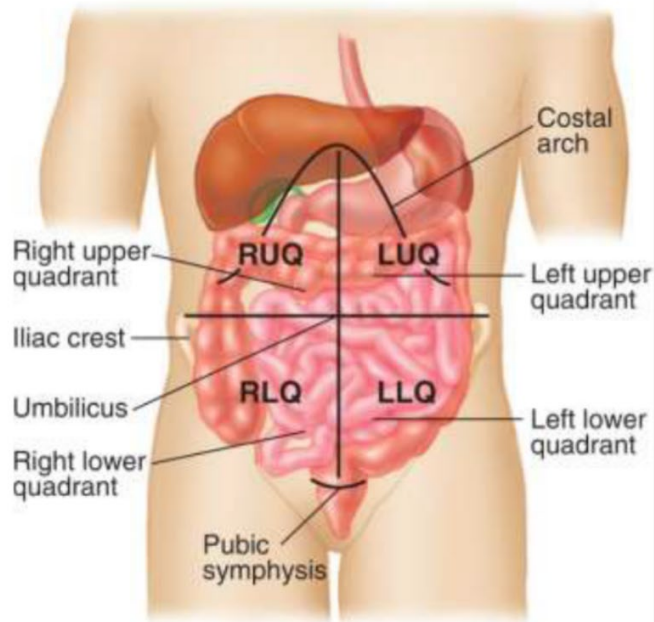
3

Student se dozví, v jakém případě člověku s bolestí břicha zavolat ZZS.

Základní anatomie břicha

ABDOMINAL QUADRANTS

firstaidforfree.com

- RUQ = pravý horní kvadrant
- LUQ = levý horní kvadrant
- RLQ = pravý dolní kvadrant
- LLQ = levý dolní kvadrant
- Epigastrium = horní střední část břicha pod žeberním obloukem
- Umbilikální středová oblast

Žlučnicková kolika

Dvanáctníkový
vřed

Ileus

Pankreatitida

Aneurysma břišní
aorty

Apendicitida

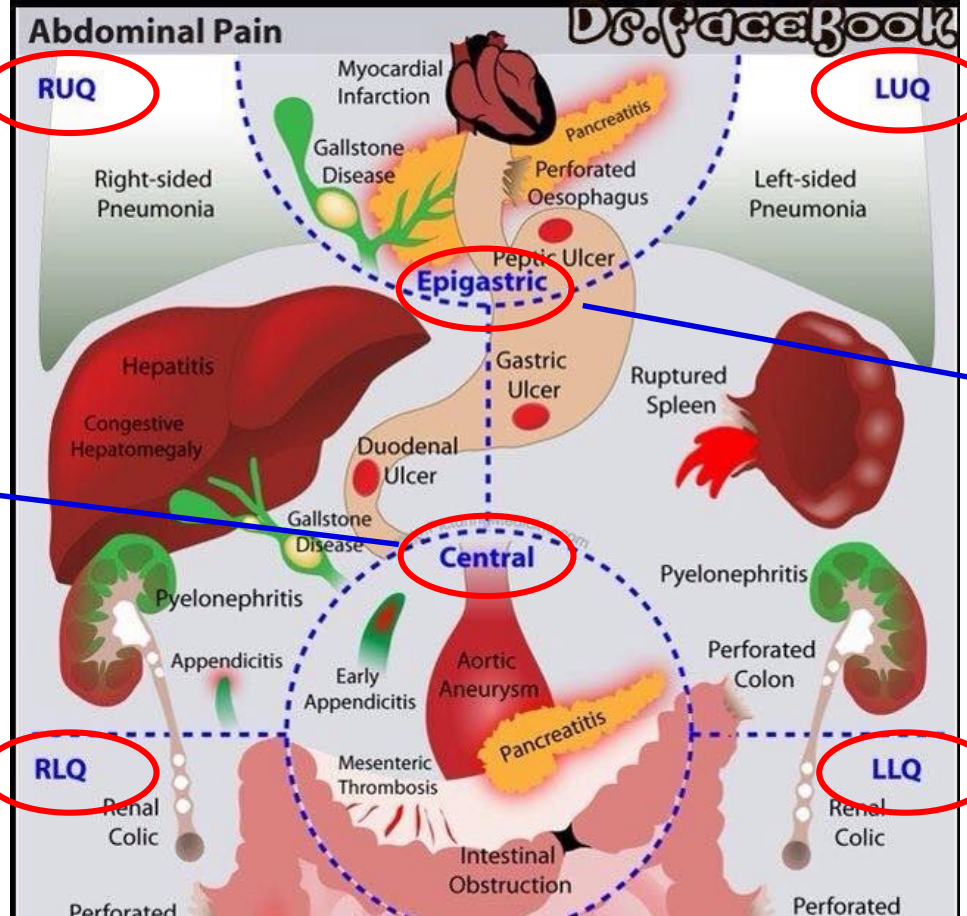
Ledvinná kolika

Uskřinutá kýla

Mimoděložní

těhotenství,

prasklá ovariální
cysta, torze ovaria

Žaludeční vřed

Ruptura sleziny

Jícnový vřed, varixy

Pálení žáhy

Infarkt myokardu

U gastroenteritidy a peritonitidy
bolí břicho většinou ve všech
kvadrantech

Zácpa

Ledvinná kolika

Uskřinutá kýla

Mimoděložní

těhotenství,

prasklá ovariální
cysta, torze ovaria

Typické příznaky; po čem je potřeba pátrat?

Bolest?

Jak dlouho? Kde?
Jaká?

Úlevová poloha?

Zvracení?

Průjem?

Zácpa?

Krvácení?

Meléna?

Hemateméza?

Trauma?

Mechanismus
úrazu?

Porucha vědomí?

Známky šoku?

Těhotenství?

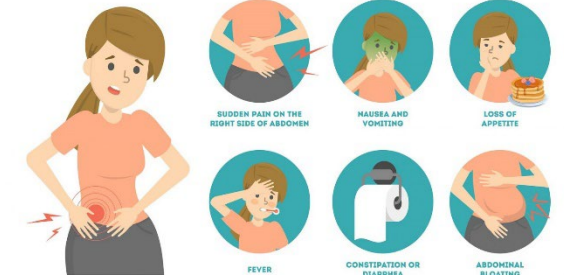
Co je dobré vědět? I.

- **Náhlé příhody břišní (NPB)** vznikají náhle, často z plného zdraví.
- **Kolika** je pulzní silná bolest, která přichází ve vlnách. Typicky provází patologie žaludku, žlučníku a ledvin.
- **Hemateméza** (zvracení čerstvé krve) je nejčastěji u prasklých jícnových varixů nebo vředů.
- **Meléna** je známkou krvácení z horní části GIT, krev se stihla již natrávit, proto je barva stolice černá.
- Nezapomínat na **traumatické poranění** břicha, uzavřené trauma může být zrádné a ohrožuje pacienta **vnitřním krvácením**.

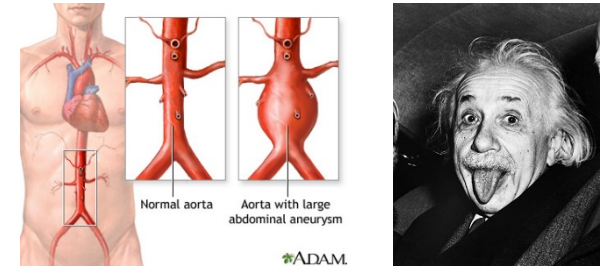
Co je dobré vědět? II.

APPENDICITIS SYMPTOMS

- Nejčastější NPB je **apendicitida**, bolest je nejčastěji lokalizovaná v pravém dolním kvadrantu.
- Typickou známkou **peritonitidy** (zánětu pobřišnice) je bolestivé prknavité břicho, pacient výrazně reaguje na pohmat a natažení dolních končetin.
- Průjem, zvracení, teplota a difuzní bolesti břicha jsou nejčastěji známkou **gastroenteritidy**.
- U každé ženy ve fertilním věku myslet na možné **těhotenství!**
(vč. mimoděložního těhotenství)

Co je dobré vědět? III.

- **Ruptura aneurysmatu abdominální aorty (AAA)** je vzácná, nicméně velice riziková komplikace. Projevuje se náhle vzniklou prudkou bolestí, která může vystřelovat i do zad a třísel. Současně ji často doprovází kolaps, hypotenze a pulzující masa patrná při palpaci břicha. Pacient musí urgentně na operaci. I při pouhém podezření, voláme ihned ZZS!
- **Infarkt myokardu** se může projevovat kromě jiného (bolest za hrudní kostí, dušnost, vystřelování do levé ruky) i bolestí v oblasti horní části břicha.

I když z pohledu lékaře je diferenciální diagnostika bolesti břicha poměrně široká a složitá, postup z pohledu první pomoci je daleko jednodušší.

První pomoc u bolesti břicha

- Odeber anamnézu, proved' základní vyšetření (SSS ABC)
- Při **známkách šoku** (slabý pulz, tachykardie, nedýchá normálně, porucha vědomí) postupuj jako u šoku. Volej ihned ZZS!
- Nedávat paušálně léky od bolesti kvůli riziku zastření příznaků.
- Nepodávat **per os žádné tekutiny ani jídlo.**
- Ponechat v **úlevové poloze**, pokrčené dolní končetiny, uvolnit těsný oděv.
- První pomoc u traumat břicha – viz příslušnou přednášku.

Kdy volat ZZS?

- **Vždy**, pokud je pacient v **bezvědomí**.
- **Vždy**, pokud jsou u pacienta **známky šoku** (slabý pulz, tachykardie, nedýchá normálně, porucha vědomí).
- **Vždy u traumatu a hematemézy**.
- **Vždy**, pokud myslíme na **infarkt myokardu** nebo na **AAA**.
- U podezření na náhlou příhodu břišní, pokud není možné jinak dovést pacienta na chirurgickou ambulanci.
- U těžké gastroenteritidy se známkami dehydratace, pokud není možné jinak dovést pacienta k lékaři.
- A **vždy**, pokud máme pochybnosti.

Souhrn

NPB vyžadují chirurgické ošetření. Pokud pacient není stabilní, nebo se jedná o trauma, volám ZZS.

U traumat, uzavřených i otevřených a hematemézy vždy myslet na riziko velkého krvácení.

U náhlého kolapsu a bolesti břicha myslet na rupturu AAA.

Výstupy z učení

1

Student dokáže
vyjmenovat
nejčastější příčiny
bolestí břicha.

2

Student zná
typické příznaky
doprovázející
bolesti břicha.

3

Student ví, kdy
bolesti břicha
vyžadují akutní
vyšetření lékařem.

Zdroje

– Texty:

- Málek J., Knor J. a kol. Lékařská první pomoc v urgentních stavech. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2019. 224 s. ISBN 978-80-271-0590-8
- Málek J., Dvořák A., Knor J. a kol. První pomoc. [online] Copyright © 3. Lékařská fakulta, Univerzita Karlova v Praze, 2010-2012 [cit. 31.07.2020] dostupné z: <https://www.lf3.cuni.cz/3LF-782.html>
- Furst J. First aid for abdominal pain. [online] 06.10.2015 [cit. 31.07.2020] dostupné z: <https://www.firstaidforfree.com/first-aid-for-abdominal-pain/>

– Obrázky:

- <https://www.firstaidforfree.com/how-to-assess-abdominal-pain/>
- <https://cz.pinterest.com/laurenmarie818/wilderness-first-aid/>
- <http://nigerianmedicals.com/vomiting-of-blood-the-causes-and-treatment/>
- <https://elitecarehouston.com/symptoms-of-appendicitis-when-to-seek-emergency-care/>
- <https://medlineplus.gov/ency/article/000162.htm>
- <https://www.bbc.com/news/science-environment-35557727>

MUNI | SIMU MED